

Informator Rodzica

- DLA RODZICÓW **ZANIEPOKOJONYCH** ROZWOJEM DZIECKA
- DLA RODZICÓW **CZEKAJĄCYCH** NA DIAGNOZĘ
- DLA RODZICÓW DZIECI, **ZACZYNAJĄCYCH** TERAPIĘ W MC PROGRAM

Autorzy:
Małgorzata Jutrzenka
Joanna Kosek

Pierwsze kroki
w świecie autyzmu

GDZIE SZUKAĆ POMOCY

MC PROGRAM

MC PROGRAM

TEL.: +48 669 288 377

TEL.: +48 534 309 340

CENTRUM DIAGNOZY I TERAPII DZIECI

ul. Chabrowa 21

09-400 Płock

TERAPEUTYCZNY PUNKT PRZEDSZKOLNY

ul. Chabrowa 21

09-400 Płock

FUNDACJA

EDUKIDSMED

PODARUJ DZIECKU PRZYSZŁOŚĆ

FUNDACJA EDUKIDSMED

PODARUJ DZIECKU PRZYSZŁOŚĆ

Paderewskiego 6a/6

09-200 Sierpc

TEL.: +48 669 288 377

E D U

K I D S M E D

EDUKIDSMED

TEL.: +48 669 288 377

TEL.: +48 608 327 745

CENTRUM DIAGNOZY I TERAPII DZIECI

Paderewskiego 6a/6

09-200 Sierpc

TERAPEUTYCZNY PUNKT PRZEDSZKOLNY

Paderewskiego 6a/6

09-200 Sierpc

AKADEMIA SAMODZIELNOŚCI

Piastowska 42

09-200 Sierpc

PARTNER MERYTORYCZNY

SPONSOR

SPIS TREŚCI

Co to jest autyzm?	4
Autyzm dlaczego na niebiesko?	5
Jak rozpoznać autyzm?	6
Co może niepokoić?	7
Kto diagnozuje autyzm u dziecka?	8
Co zrobić jeśli moje dziecko prezentuje trudności?	9
Jak pracować z dzieckiem z diagnozą autyzmu?	10
Budowanie współpracy	11
Kontakt wzrokowy	12
Reakcja na imię	14
Akceptowanie zmian	16
Rozwój mowy	18
Terapeutyczny Punkt Przedszkolny	22
Bibliografia (czyli gdzie szukać więcej informacji)	24

CO TO JEST AUTYZM?

Autyzm

to **zaburzenie rozwoju** które wpływa na:

- interakcje z ludźmi
- komunikację
- zachowanie

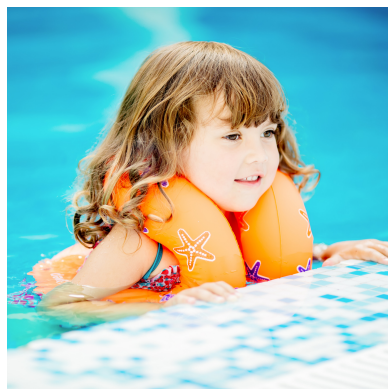
Autyzm **nie jest** "chorobą" więc nie można go wyleczyć – w procesie terapii staramy się wspierać dzieci tak, aby mogły funkcjonować w społeczeństwie.

Ze względu na zakres symptomów, nazywany jest też **zaburzeniem ze spektrum autyzmu**.

Nie ma dwoje takich samych dzieci z autyzmem – każdy prezentuje własne trudności. Dlatego terapia musi być indywidualna, dostosowana do potrzeb konkretnego dziecka.

Diagnoza stawiana jest na podstawie **obserwacji** określonych zachowań dziecka.

Dziecko z autyzmem nie różni się fizycznie od rówieśników, nie istnieje badanie lekarskie (np. z krwi), które diagnozuje autyzm.

Choć można wymienić czynniki zwiększające ryzyko autyzmu u dziecka, nieznana jest jednoznaczna przyczyna wystąpienia tego zaburzenia.

AUTYZM-DLACZEGO NA NIEBIESKO?

2 kwietnia obchodzony jest Światowy Dzień świadomości autyzmu, którego obchody mają na celu podnoszenie świadomości społecznej na temat autyzmu.

Symbolem solidarności z osobami autystycznymi jest kolor niebieski, stąd pomysł globalnej akcji "Na niebiesko".

"Zaświeć się na niebiesko" to akcja organizowana od kilku lat na całym świecie, również w Polsce.

Inicjatywa polega na wyrażeniu akceptacji i solidarności z osobami ze spektrum autyzmu poprzez podświetlenie na niebiesko budynków.

2 kwietnia w wielu miastach na świecie odbywają się również marsze i happeningi, podczas których uwrażliwia się społeczeństwo na problemy osób autyzmem.

Galeria Mazovia Płock

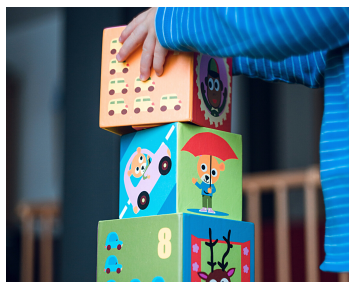
JAK ROZPOZNAĆ AUTYZM?

Wiele małych dzieci prezentuje opóźniony rozwój mowy, a czasem takie opóźnienie może być symptomem autyzmu.

Jeżeli Twoje dziecko w wieku 18-24 miesięcy prezentuje opóźnienie mowy, pedagog, logopeda lub psycholog prawdopodobnie będą szukali u niego innych sygnałów autyzmu.

Sytuacja może szczególnie niepokoić, jeżeli opóźniony rozwój mowy występuje razem z trudnościami takimi jak:

- Brak reakcji na imię
- Brak wskazywania palcem, aby o coś poprosić
- Brak wskazywania palcem, żeby pokazać Ci coś ciekawego
- Dziecko nie odpowiada uśmiechem, kiedy Ty się do niego uśmiechasz
- Nie patrzy na Ciebie w nowych, nieznanych sytuacjach
- Nie utrzymuje z Tobą kontaktu wzrokowego kiedy się z nim bawisz, rozmawiasz

“

Drogi Rodzicu! Jeżeli niepokoi Cię rozwój Twojego dziecka skonsultuj się ze specjalistą. Pamiętaj, że wczesna diagnoza autyzmu prowadzi do wczesnej interwencji terapeutycznej i może być kluczem do sukcesu dla Twojego dziecka!

”

CO MOŻE NIEPOKOIĆ?

**NIESTANDARDOWA
ZABAWA ZABAWKAMI**

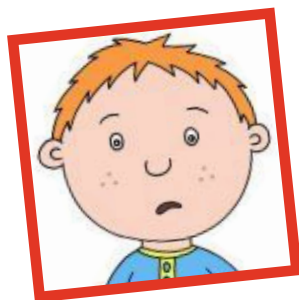
**TRUDNOŚCI W
BUDOWANIU RELACJI**

**PRZYWIĄZANIE
DO PRZEDMIOTÓW**

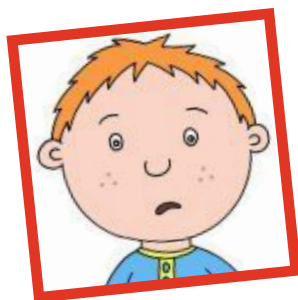
**NADWRAŻLIWOŚĆ NA
DŹWIĘK I ŚWIATŁO**

**NIE PODĄŻA WZROKIEM
ZA GESTAMI I
PRZEDMIOTAMI**

**NIEŚWIADOMOŚĆ
ZAGROZEŃ**

**NIEPRAWIDŁOWY
ROZWÓJ MOWY**

**BRAK AKCEPTACJI
ZMIAN**

**BRAK REAKCJI NA IMIĘ
NIEPRAWIDŁOWY
KONTAKT**

KTO DIAGNOZUJE AUTYZM U DZIECKA?

Jeżeli Twoje dziecko w wieku 18–24 miesięcy nie mówi lub nie mówi i prezentuje również dodatkowe objawy mogące wskazywać na spektrum autyzmu skonsultuj się ze specjalistą.

Możesz skorzystać z konsultacji w ośrodku specjalizującym się w diagnozie spektrum autyzmu.

Lekarz lub nauczyciel w placówce do której uczęszcza Twoje dziecko mogą skierować Cię na konsultację do Poradni Psychologiczno–Pedagogicznej.

JAK DIAGNOZUJE SIĘ SPEKTRUM AUTYZMU U DZIECKA?

ADOS–2 zawiera 5 modułów przewidzianych dla wszystkich grup wiekowych.

Narzędzie jest dostosowane do skali funkcjonowania osoby badanej.

Podczas diagnozy przy użyciu ADOS–2 oceniane są objawy charakterystyczne dla spektrum autyzmu, a nie ogólny rozwój dziecka.

Prowadzący badanie zwraca uwagę na takie elementy jak komunikacja osoby, budowanie interakcji społecznych, ograniczone lub cykliczne zachowania oraz wyobraźnia i kreatywność podczas zabawy.

Jest to specjalistyczne narzędzie służące do przeprowadzenia dokładnej, rzetelnej obiektywnej oceny w kierunku zaburzeń spektrum autyzmu.

ADOS–2 jest protokołem obserwacji zachowań dziecka.

Podczas badania oceniane są objawy charakterystyczne dla spektrum autyzmu oraz stopień ich nasilenia.

Diagnoza przy wykorzystaniu badania ADOS–2 może być stosowana u dzieci od 12 miesiąca życia do pełnej dorosłości.

Fikotk!
więcej niż sala zabaw

Galeria Mazovia Płock
Wyszogrodzka 127

☎ 500 200 200

fikolki.pl /fikolki

CO ZROBIĆ JEŚLI MOJE DZIECKO NIE MOWI PREZENTUJE TRUDNOŚCI?

Poszukaj pomocy

Porozmawiaj z pediatrą, pedagogiem, nauczycielami w przedszkolu czy żłobku do którego uczęszcza Twoje dziecko.

Umów się na wizytę z logopedą.

Skonsultuj się z pedagogiem i psychologiem np. w ośrodku specjalizującym się w diagnozie autyzmu.

Spróbuj dowiedzieć się od specjalistów jak najczęściej o swoim dziecku.

Zacznij czynnie szukać diagnozy dla swojego dziecka – w przypadku autyzmu wczesna diagnoza i interwencja może być kluczem do sukcesu.

Dowiedź się, jak Ty możesz pomóc swojemu dziecku

Zacznij czytać o metodach pracy z dziećmi ze spektrum autyzmu. W tym folderze znajdziesz krótkie porady w nurcie terapii behawioralnej oraz (postępującej według zasad behawioryzmu) metodzie zachowań werbalnych.

Jeżeli interesują Cię publikacje książkowe związane z terapią behawioralną zajrzyj do naszej bibliografii, wiedza da Ci narzędzia aby skutecznie pracować z Twoim dzieckiem w domu.

Zorientuj się na jakim etapie rozwoju jest Twoje dziecko

Sprawdź jakie umiejętności powinno posiadać Twoje dziecko, możesz przeczytać książkę o rozwoju dzieci lub poszukać w Internecie hasła "etapy/kalendarz rozwoju dziecka".

Jeżeli zauważysz, że nie posiada umiejętności przypisanych do jego wieku biologicznego, cofnij się pamięcią w kalendarzu rozwoju do wcześniejszych miesięcy.

Warto patrzeć przy tym nie tylko na rozwój mowy, ale również np. na samoobsługę (kiedy dziecko samodzielnie zaczyna jeść, ubierać się?) lub rozwój motoryki małej, dużej (kiedy powinno biegać czy zacząć rysować kształty?).

Jeżeli będziesz wiedzieć, jakich umiejętności brakuje Twojemu dziecku, łatwiej będzie Ci znaleźć odpowiednią pomoc.

Nie każda trudność to zaburzenie!

JAK PRACOWAĆ Z DZIECKIEM Z DIAGNOZĄ AUTYZMU?

Czego uczyć?

Zaburzenia ze spektrum autyzmu diagnozuje się na podstawie DEFICYTÓW i NADMIARÓW prezentowanych przez dziecko.

Program terapeutyczny

Dobry program terapeutyczny powinien być indywidualny dla dziecka – skupiający się przede wszystkim na nauczaniu umiejętności deficytowych oraz na niwelowaniu nadmiarów behawioralnych. Do określania deficytów i nadmiarów dla konkretnych uczniów w placówkach terapeutycznych wykorzystuje się zazwyczaj "Program do oceny umiejętności językowych i społecznych dzieci z autyzmem i innymi zaburzeniami rozwoju VB-MAPP".

Jak uczyć?

Nauka pierwszych umiejętności powinna być:

- ✓ Pozytywna i zabawna – dziecko będzie chętnie angażować się w interakcje z Tobą, jeżeli będą dla niego przyjemne.
- ✓ Indywidualizowana – nastawiona na naukę konkretnych, deficytowych umiejętności dziecka.
- ✓ W naturalnym środowisku – np. podczas ulubionych zabaw, jeżeli nowe umiejętności naszego dziecka są uczone w prawidłowym kontekście, jest dużo większa szansa, że dziecko będzie potrafiło je wykorzystać.

Nie powinna być:

- ✓ Pełna kar – nagrody bardziej zmotywują dziecko do nauki.
- ✓ Tylko przy stoliku – umiejętności nauczone przy stoliku warto przenosić na "prawdziwe" sytuacje.
- ✓ Tylko przy użyciu kart obrazkowych – nazywanie przedmiotów, rzeczy na początku ćwiczymy na realiach, z kart obrazkowych możemy korzystać, kiedy wiemy, że dziecko przenosi umiejętność nazywania karty obrazkowej na przedmioty

DEFICYTY

to umiejętności, które dziecko powinno posiadać, ale ich nie prezentuje.

NADMIARY

to zachowania w które dziecko nie powinno się angażować, a prezentuje je w sposób nasilony w porównaniu z dziećmi w normie rozwojowej.

BUDOWANIE WSPÓŁPRACY

Trudności w budowaniu relacji

Jak zachęcić dziecko do nauki?

Pokaż dziecku, że wiesz, co dla niego jest ważne – to Ty masz kontrolę nad jego ulubionymi przedmiotami i Ty decydujesz kiedy może się nimi bawić. Miejsce nauki nasyc ulubionymi zabawkami i aktywnościami dziecka. Nagradzaj każdy mały sukces dużą ilością wspólnej zabawy ulubionymi przedmiotami.

Jak zachęcić dziecko do wspólnego spędzania czasu?

Pokaż dziecku, że bycie z Tobą jest fajne – jako osoba ciągle dostarczająca dziecku fajne dla niego rzeczy w końcu sam staniesz się "fajny".

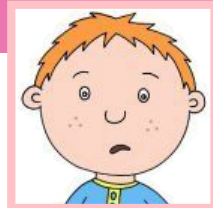
Pokaż dziecku, że można się z Tobą dobrze bawić, każdą interakcję z dzieckiem zamieniaj w zabawne doświadczenie.

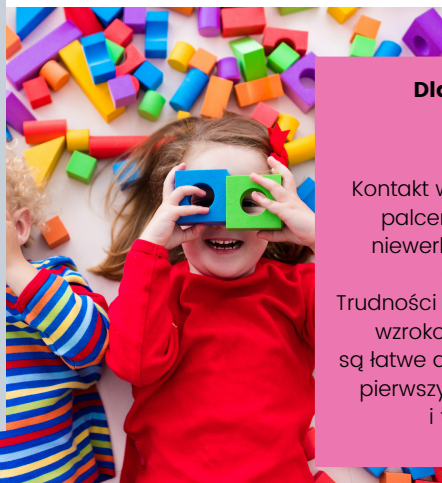
Jak nie zniechęcić do nauki?

Pokaż dziecku, że nauka jest łatwa i przyjemna – na początku przeplataj naukę z zabawą. Ciągłe przechodzenie od nauki do zabawy powinno być tak splecione ze sobą i mocno nakierowane na zabawę, że dziecko nie odróżni tych dwóch aktywności.

KONTAKT WZROKOWY

Brak reakcji na imię
nieprawidłowy kontakt

Dlaczego tak często rozmawiamy o kontakcie wzrokowym w kontekście autyzmu?

Kontakt wzrokowy oraz gesty (np. wskazywania palcem) są umiejętnościami komunikacji niewerbalnej, które rozwijają się samoistnie u dzieci w normie rozwojowej. Trudności w utrzymywaniu prawidłowego kontaktu wzrokowego oraz użycia gestów u dziecka są łatwe do zaobserwowania i dlatego mogą być pierwszymi, na które zwracają uwagę rodzice i terapeuci w procesie diagnozy.

Jak uczyć kontaktu wzrokowego?

W czasie terapii indywidualnej małych dzieci nauka kontaktu wzrokowego raczej nie jest priorytetem.

Dzieci trafiające do naszej placówki często nie komunikują swoich potrzeb – nie używają słów ani gestów, żeby przekazać dorosłym czego potrzebują.

Nauka komunikowania swoich potrzeb jest tym, na co w terapii dzieci z autyzmem zwraca się najwięcej uwagi, szczególnie na początku pracy.

Dodatkowo, kiedy zaczynamy uczyć dziecka gestu wskazywania palcem możemy użyć podpowiedzi fizycznej (delikatnie wziąć rękę dziecka w naszą i wykonać nią gest wskazania). Nie ma możliwości, żeby fizycznie podpowiedzieć niewerbalnemu dziecku, że ma popatrzeć na terapeutę czy rodzica.

Mimo to warto znać kilka "sztuczek" sprawiających, że dzieci częściej patrzą na twarz a czasem nawet w oczy opiekuna.

JAK ZACHĘCAĆ DO KONTAKTU WZROKOWEGO?

Pokaż dziecku, że bycie z Tobą jest fajne

Zaaranżuj swoją przestrzeń tak, żebyś tylko Ty miał dostęp do rzeczy, które interesują dziecko (wzmocnianie). Jeżeli to Ty będziesz je dostarczać, zaczniesz kojarzyć się dziecku z dobrymi rzeczami (parowanie). Postaw fajne dla dziecka zabawki na wysokiej półce i podawaj mu je. Kiedy się nimi znudzi i odłoży na ziemie możesz je znów odłożyć na półkę – dzięki temu za chwilę będziesz mógł znów dostarczyć dziecku jego ulubione rzeczy. Kiedy dajesz dziecku jego ulubione przekąski nie dawaj mu od razu całej paczki. Podawaj mu po jednym chrupku – w ten sposób będziesz mógł za chwilę dać mu następnego. Podając ulubione rzeczy trzymaj je przez małą chwilę na wysokości twarzy, wtedy jest większa szansa, że dziecko na Ciebie popatrzy.

Trzymaj swoją twarz na wysokości twarzy dziecka

Są większe szanse, że Twoje dziecko spojrzy na Twoją twarz jeżeli będzie blisko. Nie trzymaj fizycznie dziecka przed sobą, ale stwarzaj mu jak najwięcej okazji, żeby miało szansę na Ciebie spojrzeć. Nie poddawaj się i staraj aby interakcje były dla dziecka przyjemne.

Robicie razem coś fajnego przy stoliku? Zamiast siedzieć na krześle obok dziecka usiądź tak, aby Twoja twarz była na wysokości twarzy dziecka i znajdowała się na wysokości aktywności. Uśmiechaj się i rozmawiaj z dzieckiem.

Dziecko podchodzi do Ciebie, bo trzymasz fajny przedmiot? Kiedy dajesz dziecku fajne, atrakcyjne rzeczy – uklękni. Jeśli Twoja twarz i przedmiot będą na wysokości twarzy dziecka jest większa szansa, że na Ciebie popatrzy.

Bujasz dziecko na huśtawce a ono się śmieje? Zamiast stać z tyłu stań podczas bujania przodem do huśtawki – twarz dziecka będzie na wysokości Twojej, kiedy będziesz je popychać.

Patrz na dziecko i uśmiechnij się

Im więcej frajdy i uśmiechu dasz dziecku, im fajniejsza będzie zabawa z Tobą niż samemu, tym częściej dziecko będzie podchodzić do Ciebie i tym większa szansa, że popatrzy na Twoją twarz. Świetnie tutaj sprawdzą się zabawy fizyczne jak łaskotki lub berek. Pamiętaj też, żeby samemu być uśmiechniętym. Chcemy przecież, żeby rozbawione i uśmiechnięte dziecko, jeśli przelotnie na Ciebie zerknie, zobaczyło też Twój uśmiech.

Na podstawie:

Dr Mark Sundberg „VB MAPP”, Warszawa: Fundacja Sclaris 2015

Mary Barbera „Metoda zachowań werbalnych”, Warszawa: fundacja Sclaris 2017

Mary Barbera „Autism and eye contact: Should you be teaching eye contact to children with autism” Dr. Mary Barbera, Autism Mom, ECEA-D, Best Selling Author

REAKCJA NA IMIĘ

Kiedy dzieci zaczynają reagować na swoje imię?

Przyjmuje się, że dziecko zaczyna reagować na swoje imię między szóstym, a dziesiątym miesiącem życia.

Oczywiście, tak jak w przypadku innych umiejętności, rozwój dziecka jest bardzo indywidualny i kilka miesięcy opóźnienia w nabywaniu tej umiejętności nie jest jeszcze powodem do niepokoju.

Co mogę zrobić jeżeli moje dziecko nie reaguje na imię?

Jeżeli dziecko ma 18–30 miesięcy, nie mówi lub mówi mało, a do tego występuje brak reakcji na imię, skonsultuj się ze specjalistą.

Brak reakcji na imię w tym wieku może niepokoić, szczególnie jeżeli występuje razem z innymi trudnościami takimi jak:

- Brak wskazywania palcem, aby o coś poprosić.
- Brak wskazywania palcem, żeby pokazać Ci coś ciekawego.
- Jeżeli Ty pokazujesz dziecku jakiś przedmiot palcem a ono nie spojrzy na niego.
- Dziecko nie odpowiada swoim uśmiechem, kiedy Ty się do niego uśmiechasz.
- Nie patrzy na Ciebie w nowych, nieznanach sytuacjach, żeby sprawdzić jak Ty zareagujesz.
- Nie utrzymuje z Tobą kontaktu wzrokowego kiedy się z nim bawisz, rozmawiasz, ubierasz.

Drogi Rodzicu!

Pamiętaj, że wczesna diagnoza autyzmu prowadzi do wczesnej interwencji terapeutycznej i może być kluczem do sukcesu dla Twojego dziecka!

Przestań używać imienia dziecka, kiedy czegoś od niego chcesz

Ta rada może wydawać się nietypowa, jednak kiedy zastanowimy się nad sytuacjami w których dzieci najczęściej słyszą swoje imię, okazuje się, że często są to głównie wymagania. (np. "Michał, wstań!", "Michał, wracaj do mnie!" lub "Nie, nie, nie. Michał, nie wolno!").

Warto na początku nauki zrezygnować z wypowiadania imienia w trakcie stawiania wymagań.

Na początku imię powinno się kojarzyć dziecku z czymś miłym, pozytywnym, tak, żeby chciało się do Ciebie odwrócić, kiedy je usłyszy.

Zaplanuj sytuacje w których będziesz uczył reakcji na imię

- Zbierz materiały potrzebne do nauki – rzeczy fajne dla dziecka. Najlepiej wybrać rzeczy, które same się kończą np. bańki lub ulubione przekąski dziecka. Bańki same pękają, a chrupek zostanie zjedzony – nie będziemy potem musieli nic dziecku zabierać. Oczywiście potrzebujesz jak najwięcej różnych fajnych rzeczy, żeby zabawa nie znudziła się dziecku, musi być cały czas bardzo zaangażowane i zainteresowane przedmiotami. Jeśli dziecko nie ma nadwrażliwości na dźwięk, na początek świetnie sprawdzają się dźwiękowe pistolety na bańki. Kiedy dziecko usłyszy dźwięk bez patrzenia na Ciebie będzie wiedziało, że dzieje się coś fajnego i jest większa szansa, że odwróci głowę w Twoją stronę.
- Zaplanuj, kiedy możesz uczyć – fajne rzeczy, które zebrałeś muszą być bardziej pożądane przez dziecko niż czynność, którą aktualnie wykonuje (jeżeli np. ma teraz czas na tabletkę, którą lubi bardziej niż bańki, nie zachęcimy go do spojrzenia na nas poprzez puszczenie baniek).

Ucz zawsze i wszędzie

Kiedy dziecko jest do Ciebie odwrócone plecami, usiądź za nim i wypowiedz jego imię wyraźnie, głośno i w tym samym czasie możesz też delikatnie dotknąć jego ramię i od razu daj mu fajną rzecz, którą przygotowałeś (nawet jeśli się do Ciebie nie odwróci).

- Mówisz głośno i wyraźnie "Michał" w tym samym czasie dotykając ramienia dziecka
- Puszczasz dużo baniek
- Dziecko lubi bańki więc się odwraca, bo słyszy pistolet na bańki

Rób tak kilka razy o różnych porach dnia jest duża szansa, że zauważysz, że Twoje dziecko zaczyna się do Ciebie odwracać po usłyszeniu imienia, bo wie już, że jego imię znaczy, że za chwilę będą działać się fajne rzeczy.

Utrudniaj, żeby dojść do perfekcji

Zapisuj sobie jak często dziecko odwraca się do ciebie i w którym momencie zabawy to się dzieje. Jeżeli ma już świetne wyniki stopniowo zwiększaj trudność zabawy – np. mów imię dziecka siedząc trochę dalej lub stojąc na końcu pokoju i rób fajne rzeczy tylko, jeżeli się do Ciebie odwróci. Jeżeli Twoje dziecko świetnie reaguje na imię podczas zabawy możesz czasem zacząć używać jego imienia w trakcie zadań.

Ćwicz nawet jeżeli dziecko już umie

Nawet jeśli dziecko już reaguje na swoje imię w sytuacjach zadaniowych pamiętaj, żeby dalej używać imienia w sytuacjach przyjemnych dla dziecka – zbyt szybkie przejście na używanie imienia tylko podczas zadań może łatwo wygasić umiejętność.

AKCEPTOWANIE ZMIAN

Brak akceptacji zmian

Dlaczego moje dziecko prezentuje zachowania trudne, kiedy próbuję przejść od jednej aktywności do drugiej?

Przechodzenie od łatwej, lubianej aktywności (np. swobodna zabawa ulubionymi przedmiotami) do trudnej lub nielubianej (np. sprząatanie całego pokoju) może być bardzo trudne. Problem może się nasilać w przypadku dzieci z diagnozą autyzmu – brak akceptacji zmian oraz rutynowość cechuje wiele dzieci z autyzmem. Kiedy mówisz dziecku „nie” oraz stawiasz mu wymagania, które są dla niego za trudne w stosunku do jego możliwości, możesz spodziewać się zachowań trudnych.

W JAKI SPOSÓB MOGĘ POMÓC DZIECKU, KIEDY POJAWIAJĄ SIĘ ZACHOWANIA TRUDNE, BO MUSIMY ZAKOŃCZYĆ ZABAWĘ?

Upředź zachowanie trudne i zaproponuj dziecku inną fajną rzecz lub zabawę

Jeżeli chodzicie na plac zabaw, a Twoje dziecko bardzo to lubi i wiesz, że zazwyczaj prezentuje zachowania trudne, kiedy mówisz, że czas wracać, zaplanuj inną fajną dla dziecka aktywność po placu zabaw. Jeżeli na placu nagle mówisz "Koniec zabawy, idziemy!" może to wywołać u dziecka smutek, płacz i odmowę, a jeśli powiesz np. "Wiesz co? Czas na lody! Jakie lody wybierzemy?" jest większa szansa, że dziecko chętnie skończy zabawę.

Jeśli masz taką możliwość, dawaj dziecku wybór

Jeżeli na placu zabaw dysponujesz jeszcze czasem, poinformuj dziecko, że za chwilę będziecie koniec zabawy, ale ma jeszcze trochę czasu, żeby się pobawić i zapytaj np. "Chcesz jeszcze pokręcić się przez 2 minuty na karuzeli czy idziemy 5 razy zjechać ze zjeżdżalni?". Taki wybór może sprawić, że dziecko będzie z Tobą współpracowało i jest większa szansa, że opuści plac zabaw bez zachowań trudnych.

Przeplataj trudne zadania łatwymi

Ważne, żeby trudne dla dziecka rzeczy robić przed tymi fajnymi i łatwymi. Np. dziecko, które nie lubi myć zębów powinno myć je przed wieczorną bajką. Wtedy będzie miało większą motywację, żeby ukończyć zadanie bez zachowań trudnych – w końcu czeka je za chwilę fajna aktywność.

Stwórz dziecku plan dnia

Dzieci mówiące często pytają "co będziemy dzisiaj robić?", mamy też tendencję do opowiadania dzieciom jak będzie wyglądał nasz dzień i co fajnego zaplanowaliśmy. Często takie uprzedzenie wystarczy dzieciom w normie rozwojowej. Dla dzieci z opóźnionym rozwojem mowy, nierozumiejące tak długich zdań, pożyteczne mogą okazać się obrazkowe plany dnia. Jeżeli wcześniej wiemy co nas czeka, łatwiej będzie zaakceptować zmiany w rutynie.

Upředzaj o zmianie aktywności

Możesz np. powiedzieć "Za chwilę wychodzimy, ale masz jeszcze 3 minuty zabawy". Dzięki temu dziecko ma szansę zakończyć swój proces i jest większa szansa, że spokojnie przejdzie do następnego zadania. Pomocna może się też okazać pomoc wizualna w postaci minutnika kuchennego – wtedy dziecko przez cały czas zabawy widzi, ile czasu mu zostało.

ROZWÓJ MOWY

CZY MOJE DZIECKO MÓWI WYSTARCZAJĄCO?

Nieprawidłowy rozwój mowy

12 miesięcy (rok)

Roczne dziecko wypowiada ze zrozumieniem pierwsze 2 lub 3 słowa (zazwyczaj mama, tata, baba) na ogół potrafi również powiedzieć "da" (w znaczeniu "daj") i "nie". Zaczyna powtarzać również proste wyrażenia dźwiękonaśladowcze (np. odgłosy zwierząt).

Dziecko w trakcie zabawy potrafi wykonać proste polecenia rodzica np. "daj lalę", "pokaż gdzie tata?", "gdzie masz oko?".

14 miesięcy

14-miesięczne dziecko zaczyna już mówić wyrazy, ale są jeszcze zniekształcone, zazwyczaj jednosylabowe, raczej niezrozumiałe dla osób z poza najbliższego otoczenia.

16 miesięcy

W wieku 16 miesięcy dziecko rozumie i wykonuje Twoje proste polecenia np. "wyrzuć do kosza", "daj tacie".

18 miesięcy

W wieku 18 miesięcy maluch rozumie Twoją mowę, niektóre dzieci potrafią wykonać również 2 – etapowe polecenie (np. "idź do kuchni i znajdź swoje auto"). W tym wieku dziecko mówi wyraźnie kilka a nawet kilkadziesiąt słów.

2 lata

Zazwyczaj w wieku dwóch lat dziecko tworzy pierwsze proste zdania.

Drogi Rodzicu!

Zaburzenia rozwoju języka mogą, ale nie muszą oznaczać, że Twoje dziecko ma autyzm. Jeżeli masz wątpliwości co do rozwoju swojego dziecka skonsultuj się z logopedą, pedagogiem, psychologiem np. w ośrodku specjalizującym się w diagnozie autyzmu.

JAK MOGĘ POMÓC DZIECKU W DOMU?

Uprość język

Okazuje się, że dzieci, które nie mówią często mają również problemy z rozumieniem języka. Jeżeli mówimy do takiego dziecka szybko, długimi zdaniami, może mieć trudności w wyodrębnieniu słów i przypisaniu im znaczenia. Jeśli Twoje dziecko ma trudności ze zrozumieniem, postaraj się raczej używać jednego słowa lub krótkiego zdania (np. zamiast "Zobacz co tu mam... to czerwony wysięgowy samochód. One bardzo szybko jeżdżą i biorą udział w wyścigu" użyj raczej jednego słowa np. "auto").

Wytrop "słowa – klucze"

Jeżeli dziecko nie mówi, skup się na początku na wprowadzaniu kilku słów (np. pięciu), wybierz łatwe do mówienia, rzeczowniki nazywające rzeczy na których dziecku zależy najbardziej (np. chrupek, bańki, auto, bajka). Używaj tych słów wiele razy podczas dnia, nie bój się powtórzyć słowa kilka razy, kiedy dajesz dziecku wybrane dla niego rzeczy.

Korzystaj z motywacji dziecka

Tak jak noworodki sygnalizują swoje potrzeby płaczem, tak wiele dzieci niewerbalnych uzyskuje dostęp do ważnych dla nich przedmiotów poprzez zachowania trudne. Obserwuj dziecko i jeśli wiesz, jaki przedmiot chce uzyskać, staraj się mu go dostarczyć zanim pojawią się zachowania trudne. Nazwij 3 razy przed podaniem go dziecku (np. podajesz kawałek ciastka mówiąc podniesionym głosem, głośno i wyraźnie "ciastko, ciastko, ciastko"). Z czasem możesz zaobserwować, że dziecko powtarza po Tobie słowo, jeśli to robi, podaj mu przedmiot od razu. Atrakcyjne dla dziecka przedmioty umieszczamy wyżej – w zasięgu wzroku ale tak, żeby dziecko samo nie mogło ich dosięgnąć lub w przezroczystych pojemnikach, do których otwarcia potrzebuje pomocy dorosłego. Podawanie i nazywanie przy tym przedmiotów daje możliwość wielokrotnego, ciągłego ćwiczenia mowy w ciągu dnia.

Zauważaj i doceniaj każdą próbę

Jeżeli w trakcie podawania przedmiotów dziecko nie powie całego słowa, ale tylko jego przybliżenie albo tylko wyda dźwięk również podaj mu przedmiot od razu. Chcemy przecież pokazać, że dzięki mowie będzie mogło łatwo uzyskać pożądaną przedmioty.

Drogi Rodzicu!

W oczekiwaniu na diagnozę zacznij działać i pomóż swojemu dziecku z opóźnionym rozwojem mowy.

CZEGO POWINIENEM UCZYĆ, JEŚLI MOJE DZIECKO NIE MÓWI?

Zazwyczaj zaczynamy od nauki łatwych do wypowiedzenia rzeczowników nazywających rzeczy na których dziecku zależy najbardziej (np. chrupek, bańki, auto, bajka).

Na początek uczymy proszenia o te przedmioty (tylko poprzez wypowiedzenie tego jednego słowa), ponieważ dziecko będzie miało motywację do nauki (bo przecież bardzo chce dostać swoje ulubione rzeczy).

Pamiętaj, że dzieci nabywają nowych umiejętności w różnym czasie. Niektóre dzieciaki zaczną mówić po 2-3 powtórzeniach zabawy, inne potrzebują setek powtórzeń tych samych słów podczas tych samych czynności, tylko aby zacząć wokalizować. Ważne, żeby nie poddawać się, jeśli dziecko nie powtarza i uparcie codziennie ćwiczyć .

W CO MOGĘ BAWIĆ SIĘ Z MOJIM NIEMÓWIACYM DZIECKIEM, ŻEBY PROMOWAĆ ROZWÓJ MÓWY?

Zabawa „Gdzie jest mama?”

Co będzie potrzebne?

- mama, tata lub babcia

Mama chowa się na chwilę, a tata (lub babcia) radośnie zaczyna nawoływać mamę powtarzając słowo kilka razy "Mamaaaa! Mamaaa!". Po każdym wypowiedzeniu słowa tata robi pauzę i czeka czy dziecko też powie "Mama". Po jakimś czasie Mama wyskakuje z kryjówki macha do dziecka i znów się chowa, a tata znów zaczyna ją nawoływać. Jeżeli dziecko wypowie słowo "mama" lub jego przybliżenie, mama od razu wyskakuje z kryjówki (z dużą energią, tak żeby zaangażować dziecko) i wykrzykuje radośnie słowo "mama".

Zabawa z torem kulkowym

Co będzie potrzebne?

- tor kulkowy
- kulka
- zaangażowany rodzic

Dziecko wrzuca kulkę do toru, kiedy kulka wypada rodzic łapie ją i trzyma w zasięgu wzroku dziecka ale tak, żeby nie mogło jej dosięgnąć mówiąc przy tym 3 razy "kulka, kulka, kulka". Po każdym wypowiedzeniu robimy krótką pauzę dając dziecku szansę na powtórzenie słowa. Jeśli powie słowo, lub jego przybliżenie, cieszymy się i dajemy dziecku kulkę (albo od razu kilka, żeby pokazać, że warto mówić), jeśli nie wypowie słowa i tak podajemy mu kulkę i powtarzamy zabawę.

W ten sam sposób możemy bawić się np. w puszczanie baniek (powtarzamy słowo "bańki"), dmuchanie i puszczanie w powietrze balonu ("balon"), puszczanie nakręcanego samochodu ("auto") itp. Każda zabawa, która zainteresuje dziecko może być zaaranżowana w taki sposób, aby powtarzać przy niej jedno słowo.

Zabawa z pudełkiem – Mary Barbera

Co będzie potrzebne?

- pudełko po butach
- zdjęcia przedstawiające członków rodziny
- zdjęcia przedstawiające ulubione zabawki/przekąski dziecka (ważne, żeby zdjęcia zawierały tylko jedno słowo)
- zdjęcie do dowodu taty świetnie nada się do ćwiczenia słowa "tata" jednak zdjęcie przedstawiające tatę w otoczeniu całej rodziny może budzić wątpliwości co do znaczenia słowa "tata".

Dorosły bierze jedno zdjęcie, pokazuje je dziecku, nazywa obrazek trzy razy (np. "tata, tata, tata", pamiętając o krótkiej przerwie między słowami, żeby dać dziecku szansę na powtórzenie) i podaje zdjęcie dziecku. Zadaniem dziecka jest wrzucić zdjęcie do pudełka (dzieci zazwyczaj bardzo lubią tą czynność i jest to dla nich bardziej nagroda niż zadanie). Uwaga! Jeśli dziecko powtórzy słowo dostaje zdjęcie do ręki od razu a dorosły chwali dziecko.

MC PROGRAM / EDUKIDSMED

To nie jest zwykłe

Terapeutyczne Przedszkole

Jesteśmy placówką opierającą się na autorskim programie terapeutyczno-edukacyjnym – MC PROGRAM, który ma na celu intensywne, codzienne stymulowanie rozwoju dziecka, oraz uruchomienie naturalnych mechanizmów rozwojowych.

Skuteczna Terapia

W ramach Terapeutycznego Punktu Przedszkolnego wspieramy dzieci wymagające najbardziej zindywidualizowanego oraz kompleksowego wsparcia poprzez codzienne zajęcia z różnymi specjalistami.

Co nas wyróżnia?

Intensywna, codzienna, indywidualna, specjalistyczna terapia, która gwarantuje postępy!

- Codzienne! Ustrukturalizowane zajęcia terapeutyczne
- Przejrzysty plan zajęć terapeutycznych
- Codzienna 4 godzinna indywidualna praca dziecka ze specjalistami różnych dziedzin
- Zindywidualizowany dobór metod i technik pracy dla każdego dziecka.
- Weryfikowane postępy dziecka
- Regularne spotkania z rodzicami omawiające ewaluacje
- Coroczne badania sprawdzające postępy dziecka
- Ścisła współpraca specjalistów
- Kompleksowa i holistyczna terapia

Skuteczność i efektywność to nasz główny cel!

Intensywna terapia to codzienne zajęcia z:

- psychologiem
- logopedą
- fizjoterapeutą
- terapeutą ręki i ciała
- pedagogiem specjalnym
- oligofrenopedagogiem
- trenerem umiejętności społecznych

CODZIENNIE, przez 5 dni w tygodniu, oferujemy dzieciom intensywną terapię mającą na celu usprawnienie funkcjonowania.

W naszym przedszkolu dbamy o przestrzeganie higieny i bezpieczeństwa.

Jesteśmy specjalistami różnych dziedzin, nieustannie szkolimy się i pogłębiaamy wiedzę. Dzięki połączeniu umiejętności i ciekawych nowatorskich pomysłów potrafimy maksymalnie wykorzystać potencjał dziecka.

Tworzymy Zespół. Terapie, które prowadzimy są efektem współdziałania wszystkich specjalistów, w konsekwencji czego powstają niezwykle efektywne programy dbające o każdy szczegół.

Programy terapeutyczne MC PROGRAM są weryfikowane i ewaluowane po 22 sesjach. Postępy dziecka są na bieżąco omawiane z rodzicami.

BIBLIOGRAFIA

GDZIE SZUKAĆ WIĘCEJ INFORMACJI

Publikacje do swobodnego czytania / oglądania na początek:

Książki:

Mary Barbera "Turn autism around", USA: Hay House 2021

Mary Barbera "Metoda zachowań werbalnych", Warszawa: Fundacja Scholaris 2017

Źródła internetowe:

Mary Barbera Dr. Mary Barbera, Autism Mom, BCBA-D, Best Selling Author

M-CHAT w tłumaczeniu Fundacji Jim M-CHAT | Fundacja JiM

Trudniejsze, ale ważne teksty:

Robert Shramm „Motywacja i wzmacnianie”, Warszawa: Fundacja Scholaris 2019

Dr Mark Sundberg „VB MAPP”, Warszawa: Fundacja Scholaris 2015

Małgorzata Jutrzenka

Założycielka MC PROGRAM - Centrum Diagnostyki i Terapii Dzieci, Terapeutycznego Punktu Przedszkolnego oraz Współwłaścicielka Edukidsmed - Centrum Diagnostyki i Terapii Dzieci, Terapeutycznego Punktu Przedszkolnego oraz Pierwszego Niepublicznego Przedszkola Akademia Samodzielności w Sierpcu.

Psycholog, pedagog specjalny, nauczyciel edukacji wczesnoszkolnej i wychowania przedszkolnego, specjalista ADOS-2, terapeuta, diagnosta, konsultant i szkoleniowiec.

Autorka MC PROGRAM (programu terapeutyczno-przedszkolnego dla dzieci ze spektrum autyzmu), założycielka Centrum Terapii Autyzmu SOTIS w Warszawie, współtwórczyni idei kompleksowej terapii dzieci z autyzmem SOTIS realizowanej w latach 2004-2015.

Psycholog i Pedagog specjalizujący się w terapii dzieci z zaburzeniami rozwoju, w tym szczególnie dzieci z autyzmem i zespołem Aspergera, dzieci z opóźnieniem rozwoju mowy, dzieci z zaburzeniami zachowania, dzieci wycofanych społecznie i nieśmiały.

Ukończone studium z zakresu terapii dzieci ze spektrum autyzmu organizowane przez Fundację Synapsis. 2-letni kurs terapii rodzin w nurcie systemowym organizowany przez Grupę Synapsis, kurs terapii poznawczo-behawioralnej dzieci i młodzieży organizowany przez CBT, specjalistyczny kurs terapii dzieci i młodzieży organizowany przez DCP oraz liczne szkolenia.

Joanna Kosek

MC PROGRAM Terapeutyczny Punkt Przedszkolny

Logopeda, Certyfikowany Terapeuta NPDC – technik terapeutycznych opartych na dowodach, Filolog Angielski.

Trener umiejętności społecznych TUS, Trener zachowań trudnych

OPRACOWANIE GRAFICZNE**Magdalena Zalewska-Mioduska****SPONSOR**

NOTATKI

FUNDACJA

EDUKIDSMED

PODARUJ DZIECKU PRZYSZŁOŚĆ

maZ via
galeria handlowa

Fikotk!

sale zabaw dla dzieci

MC PROGRAM

Centrum Diagnostyki i Terapii Dzieci

